

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 16.3.2006
KOM(2006) 125 v konečném znění
2006/0043 (CNS)

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o odvětví lnu a konopí

Návrh

NAŘÍZENÍ RADY

kterým se mění nařízení (ES) č. 1673/2000, pokud jde o podporu pro zpracování lnu a konopí pěstovaných na vlákno, a nařízení (ES) č. 1782/2003, pokud jde o konopí, které může využívat režim jednotné platby

(předložený Komisí)

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o odvětví lnu a konopí

Čl. 15 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1673/2000 o společné organizaci trhu se lnem a konopím nařizuje Komisi, aby Evropskému parlamentu a Radě předložila zprávu a případně návrhy. Zpráva „obsahuje hodnocení dopadu podpory pro zpracování, a to zejména na

- postavení producentů, pokud jde o pěstební plochy a ceny, které jim byly zaplacený,
- trendy trhu s přadnými vlákny a vývoj nových výrobků,
- zpracovatelský průmysl.

S ohledem na alternativní produkci zpráva naznačí, zda může průmysl podle stanovených usměrňení řádně fungovat. Dále se bude zabývat otázkou, zda podpora pro zpracování krátkých lněných vláken a konopných vláken a doplňková podpora pro len budou moci být poskytovány i po hospodářském roce 2005/06.“

Cílem této zprávy je zodpovězení těchto otázek. V této souvislosti vzala Komise v úvahu analýzu a výsledky uvedené v hodnotící zprávě o odvětví lnu a konopí dokončené v říjnu 2005.

1. VÝVOJ V ODVĚTVÍ LNU A KONOPÍ

Poslední reforma společné organizace trhu se lnem a konopím pěstovaným na vlákno se uskutečnila v roce 2000. Byla jí zavedena podpora pro zpracování lněných a konopných stonků určených pro výrobu vláken. Tato podpora je poskytována zpracovatelům, zatímco producenti lněných a konopných stonků využívají podporu z obecného režimu podpor pro plodiny na orné půdě. Záměrem bylo zabránit spekulativnímu pěstování, které se v rámci předcházejícího režimu rozšířilo, a podpořit výrobu dlouhých lněných vláken poskytnutím vyšší částky podpory. Výsledky jsou velmi pozitivní: vymizela výroba založená na subvencích a významně vzrostla výroba dlouhých lněných vláken. Běžný rozpočet společné organizace trhu se lnem a konopím celkem činí jen přibližně 20 milionů EUR.

Podpora poskytovaná schváleným prvními zpracovateli je založena na množství specifických vláken skutečně vyrobeném ze stonků podle smlouvy o koupi a prodeji.

Částka podpory je následující:

1. pro dlouhá lněná vlákna:
 - 160 EUR na tunu pro hospodářské roky 2002/03 až 2005/06,
 - 200 EUR na tunu počínaje hospodářským rokem 2006/07;
2. pro krátká lněná vlákna a konopná vlákna (obsahující nejvýše 7,5 % nečistot a pazdeří):
 - 90 EUR na tunu pro hospodářské roky 2001/02 až 2005/06.

Za určitých podmínek může být členským státům povoleno poskytnout podporu také pro krátká lněná vlákna obsahující 7,5 % až 15 % nečistot a pazdeří a pro konopná vlákna obsahující 7,5 % až 25 % nečistot a pazdeří.

Podpora pro zpracování se poskytuje v rámci maximálního zaručeného množství (MZM) ve výši 80 823 tun pro dlouhá lněná vlákna a 146 296 tun pro krátká lněná vlákna a konopná vlákna na hospodářský rok. Tato množství se rozdělují členským státům formou národních zaručených množství (NZM). Převody kvót mezi dlouhými lněnými vlákny a krátkými vlákny jsou přípustné s použitím koeficientu ekvivalence, který zajistí, že operace bude rozpočtově neutrální.

Za účelem podpoření tradiční výroby dlouhých lněných vláken v některých oblastech Nizozemska, Belgie a Francie se schváleným prvním zpracovatelům poskytuje doplňková přechodná podpora pro zpracování.

1.1. Len

1.1.1. Pěstební plochy a produkce

Společenství pokrývá po posledním rozšíření více než 20 % celosvětové pěstební plochy lnu (podle FAO asi 500 000 ha). V roce 2004 byly pěstební plochy lnu soustředěny v pěti hlavních producentských zemích: ve Francii (65 %), v Belgii (15 %), Polsku (7 %), České republice (4,4 %) a Nizozemsku (3,6 %).

Od roku 2001 se pěstební plocha lnu v zemích EU-25 ustálila přibližně na 120 000 hektarech, téměř na úrovni před vznikem výrobní praxe založené na subvencích (v roce 1999 činily pěstební plochy celkem 233 000 ha).

Pěstební plochy lnu se významně zvýšily ve Francii (až o 25 000 ha), zejména v Normandii, a v Belgii/severním Valonsku (zvýšení o 6 500 ha). V Nizozemsku vzrostly pěstební plochy lnu v omezeném rozsahu (o 500 ha).

Dlouhodobý trend produkce lněných stonků vykazuje výrazné rozdíly. V roce 2004 dosáhla produkce množství 775 000 tun, z něhož 86 % bylo vypěstováno ve Francii a v Belgii. Podíl nových členských států zůstává marginální s asi 10 % celkového množství (80 000 tun vyprodukovaných v roce 2004). I když se celková obhospodařovaná plocha po reformě snížila, vykazuje produkce stonků vzestupnou tendenci (v letech 1999 až 2004 až o 192 000 tun), což potvrzuje mizení spekulativního pěstování.

Co se týče výroby vláken, objem dlouhých lněných vláken se v zemích EU-15 v letech 2000 až 2004 zvýšil z 93 500 tun na 136 500 tun (60 %) a krátkých lněných vláken ze 41 000 tun na 60 000 tun (65 %)¹.

Krátká lněná vlákna jsou obvykle druhotným produktem výroby dlouhých lněných vláken. Hodnotící zpráva poukazuje na to, že v Evropské unii neexistují výrobní zařízení vyhrazená výlučně pro výrobu krátkých lněných vláken, vyjma několika jednotek s velmi omezenou obchodní činností, tj.:

- dvou pilotních jednotek ve Spojeném království;

¹ Množství vyrobených vláken se nerovnájí nutně množství, na která je poskytována podpora pro zpracování.

- dvou zařízení na výrobu buničiny pro speciální papír ve Francii, která nespádají pod režim podpor (vzhledem k procentním sazbám nečistot);
- jedné jednotky v Německu s celkovou produkcí méně než 150 tun za rok.

V nových členských státech zůstávají možnostmi odbytu lněných vláken textilní průmysl a tradiční využití v provaznictví. Krátká lněná vlákna se nevyrábějí ve specializovaných zařízeních, nýbrž jsou druhotnými produkty výroby dlouhých vláken. Pouze ve Slovinsku se len pěstuje také pro výrobu krátkých lněných vláken (v roce 2004 bylo vyrobeno asi 100 tun oproti 400 tunám v roce 2001).

Jakost dlouhých lněných vláken se mezi členskými státy značně liší.

1.1.2. *Ceny*

Podle hodnotící zprávy byly ceny lněných stonků ve Francii v letech 2001 a 2003 v průměru kolem 248 EUR za tunu, v roce 2002 ale stouply na 272 EUR za tunu.

Ceny na trhu s dlouhým lnem přes silnou poptávku po vývozu poklesly ve spojitosti se zhodnocením eura vůči americkému dolaru. Cena za dlouhá lněná vlákna klesla v období 2000/01 až 2003/04 o 30 % a poté se v roce 2004 ustálila na hodnotě 1 600 EUR za tunu.

Co se týče cen krátkých lněných vláken, Belgie, Francie a Nizozemsko ohlásily ostrý pokles o 25 až 30 % v období od července 2001 do července 2004. Ceny jsou však velmi kolísavé v závislosti na hospodářském určení vláken:

- speciální papírenský průmysl: 170 EUR/tuna,
- textilní vlákna: 345 EUR/tuna,
- netkané materiály: 400 EUR/tuna,
- kompozitní materiály: 500 EUR/tuna.

Hrubá marže na hektar se v letech 1999 až 2003 většinou zvýšila. I když reforma v roce 2000 vedla k poklesu subvencí, bylo toto snížení vyváжено dobrými tržními trendy a dobrými výnosy.

Většina producentů obdržela před reformou jednu čtvrtinu podpory na hektar prádelního lnu a zbývajících 75 % bylo zapláceno zpracovateli. V důsledku reformy se podíl zemědělců na subvencích zvýšil na více než 60 %. Příjmy producentů se tak dostaly do menší závislosti na cenových výkyvech.

1.1.3. *Trendy trhu a zpracovatelský průmysl*

Evropská výroba **dlouhých lněných vláken** je využívána hlavně v textilním průmyslu. Zdá se, že podíly na odbytu mezi oděvy (50 %), domácím rovným prádlem (20 %) a domácí módou (13 %) zůstaly během několika posledních let stále a zbývajíc část se používá k výrobě zboží, jako jsou provazy a filtry (17 %).

V loňském roce bylo téměř 70 % dlouhých lněných vláken vyvezeno – hlavně do Číny (50 %). Poptávka po dlouhých lněných vláknech byla ovlivněna rozmachem čínského prádelnického průmyslu a vývozy do Číny rostly v letech 1999 až 2003 průměrně o 20 % ročně. Dalšími obchodními partnery byly Rusko a některé nové členské státy (Polsko, Česká republika a Litva).

Zdá se, že vysoká poptávka z Číny přiměla evropské (zejména francouzské) producenty k tomu, aby dali přednost kvantitě na újmu kvality.

Je obtížné přesně specifikovat konečné místo určení lněných vláken po dalším zpracování v třetích zemích. Mnoho textilních předvýrobků a hotových výrobků obsahujících evropská lněná vlákna je z Číny zpětně vyváženo, zejména do Evropy a Spojených států. Dovozy lněných oděvů z Číny do Evropské unie rostly v letech 1999 až 2003 o 50 % ročně.

Vývozy průmyslových textilních výrobků z Evropské unie do USA poklesly v letech 1999 až 2003 u tkanin o 10 % a u oděvů o 25 %.

Obrat odvětví dlouhých lněných vláken se v období 2000–2004 ustálil přibližně na 200 milionech EUR (183,7 milionů EUR v roce 2003) v důsledku zvýšení prodaného množství souvisejícího se stálým poklesem cen.

V případě **krátkých lněných vláken** spotřeboval textilní průmysl kolem 40 % výroby na čistě lněné tkaniny nebo vícevlákné materiály s bavlněnými nebo syntetickými vlákny. Hlavní změnou na tomto trhu od roku 1999 je pokles evropského přádelnictví a zvyšování vývozů do Číny a Hongkongu.

Od roku 1999 se trh s krátkými vlákny přizpůsobuje novému technickému využití. Výroba vláken používaných k tomuto účelu vzrostla v letech 1999 až 2003 ze 4 800 na 18 500 tun téměř čtyřikrát, což se rovná 9 %, respektive 25 % všech krátkých vláken.

Podíl odbytu papírenského průmyslu, včetně cigaretového papíru a technického papíru, zůstal stálý z hlediska objemu (25 000 tun ročně), ale jeho podíl na celkové výrobě vláken poklesl ze 45 % na 34 %. Byl stejně poškozen zvyšující se konkurencí dřevních vláken. Papírenský průmysl zůstává i přes nízké ceny lákavým odbytem pro krátká lněná vlákna, protože může pohltit velké objemy a nevyžaduje vlákna vysoké jakosti.

Nové technické využití krátkých lněných vláken realizuje 25 % výroby, z čehož jen malá část (2,5 %) je určena na výrobu netkaných materiálů, jako jsou geotextilní plstěné lepenky, zemědělské mulčovací nebo tepelně izolační desky. Nejvyspělejším novým trhem (zejména v Německu) je výroba kompozitních materiálů pro automobilový průmysl se spotřebou 16 500 tun (23 % všech krátkých lněných vláken). K tomuto účelu se lněná vlákna díky nízké hmotnosti a dobré rázové houževnatosti zpracovávají na termoplasty. Tento trh je považován za perspektivní, pokud jednak ceny lněných vláken zůstanou stálé a jednak výrazně neklesnou ceny exotických vláken (sisal, kenaf, juta atd.). Záruka pravidelných dodávek vláken je pro průmysl velkým omezením, takže konkurence exotických vláken je vážná. Když v roce 2001 v Evropě poklesla produkce lnu v důsledku špatných povětrnostních podmínek, rozhodl se německý automobilový průmysl rozšířit své zásoby vláken.

Na základě průměrných cen lze odhadovat celkovou hodnotu trhu s krátkými lněnými vlákny přibližně na 25 milionů EUR. Hlavní zdroj výnosů představuje textilní využití (10 milionů EUR) následované kompozitními materiály pro automobilový průmysl (8,5 milionů EUR). Papírenský průmysl vytváří pouze 4,2 milionů EUR. Netkané materiály realizují 0,7 milionu EUR.

Kapacita druhotného zpracování krátkých lňných vláken se od reformy výrazně rozšířila v důsledku lepšího využívání stávající kapacity a výstavby nových čistících zařízení.

1.2. Konopí

1.2.1. Pěstební plochy a produkce

S 15 000 hektary (podle FAO 29 % z 52 000 osetých hektarů na celém světě) má Evropská unie poměrně významný podíl na světové produkci konopí. Pěstební plochy konopí zůstaly od roku 2001 relativně stálé, avšak představují zanedbatelný podíl plodin na orné půdě. Jsou mnohem menší než v roce 1998, kdy produkce založená na subvencích zaznamenala rekordních 40 000 hektarů.

Pěstování konopí je soustředěno hlavně v šesti členských státech obhospodařujících v roce 2004 90 % pěstební plochy konopí v zemích EU-25: ve Francii (54 %), v Německu (11 %), ve Spojeném království (9 %), v Polsku (6 %), v Itálii (6 %) a ve Španělsku (4 %). Nové členské státy obhospodařují 11 % pěstební plochy konopí v zemích EU-25 (Polsko 6 %, Maďarsko 3 % a Česká republika 2 %). Stojí však za zmínku, že v Maďarsku bývala v osmdesátých letech pěstební plocha konopí velmi vysoká (více než 60 000 ha v roce 1987, o 55 % větší než v celém Evropském hospodářském společenství).

Produkce konopných stonků je v Evropské unii vysoce kolísavá, což souvisí s výkyvy obdělávaných ploch, zejména ve Francii. V letech 2000 až 2004 činila produkce konopných stonků v průměru asi 86 000 tun (s nejvyšším množstvím 101 000 tun v roce 2003, což odpovídá maximální obdělávané ploše 18 000 ha).

Výroba konopných vláken vykazuje stoupající tendenci a v roce 2000 vzrostla na 28 000 tun a v roce 2004 asi na 31 000 tun².

1.2.2. Ceny

Před reformou z roku 2000 byla podpora na hektar konopí vyplácena v plném rozsahu zemědělcům. Reformou se snížila jak celková podpora, tak i podpora vyplácená přímo zemědělcům. Zvýšily se však kupní ceny, které platí zpracovatelé producentům: v Německu se ceny stonků po reformě téměř zdvojnásobily (z 80 EUR na 145 EUR za tunu); ve Spojeném království vzrostly o 22 % (z 90 liber za tunu v roce 2001 na 110 liber v roce 2004). Zpracovatelé konopí ve Francii na základě zvýšení cen stonků v posledních třech letech přecházejí k prodeji svých vláken papírenskému průmyslu. V této zemi se ceny stonků po reformě zvýšily z 60 EUR na 72 EUR za tunu.

Existují velké rozdíly v cenách vláken používaných ve speciálním papírenském průmyslu (průměrně 371 EUR/tuna v roce 2003) a vláken pro technické využití (500 EUR/tuna u netkaných materiálů a 600 EUR/tuna u kompozitních materiálů na bázi plastů). V letech 1999 až 2003 se ceny vláken pro papírenský průmysl výrazně zvýšily, a to o 27 %. To se vysvětluje hlavně dohodou mezi zpracovateli a papírenským průmyslem za účelem vyrovnání snížené podpory Společenství. I když

² Množství vyrobených vláken se nerovnájí nutně množstvím, na která je poskytována podpora pro zpracování.

papírenský průmysl přistoupil na placení vyšších cen zpracovatelům konopného vlákna, přesto se zdá, že v dlouhodobém měřítku by konkurence třikrát až čtyřikrát levnějšího dřevního vlákna mohla vážně postihnout tento trh, včetně trhu se speciálním papírem.

1.2.3. Trendy trhu a zpracovatelský průmysl

Po omezení využití v papírenském průmyslu v letech 2001 a 2002 se tento odbyt v roce 2003 vrátil na objem vláken využívaný v roce 1999: 86 % celkové výroby konopných vláken (20 700 tun).

Kompozitní materiály pro automobilový průmysl vzrostly z 1 770 tun na 2 470 tun (asi o 10 %), zatímco na netkané materiály pro konstrukci a izolaci se používalo 824 tun. Trh s izolačními materiály nedosáhl očekávaného růstu v důsledku nepříznivého cenového rozdílu a nižších technických vlastností, než mají konkurenční vlákna. Co se týče objemu, zůstává celkem stabilní.

Obrat trhu s konopnými vlákny činí téměř 10 milionů EUR. Z větší části (7,7 milionů EUR) byl vytvořen papírenským průmyslem. Průmysl kompozitních materiálů vytváří 1,2 milionu EUR a netkané materiály 0,4 milionu EUR. Vzhledem k vývoji na trhu, snížení výše podpory neovlivnilo konkurenceschopnost cen konopných vláken oproti hlavním konkurujícím výrobkům (krátkým lněným vláknům a dřevním vláknům). To lze vysvětlit třemi hlavními důvody:

- stabilita marží díky prodejem druhotných produktů, které představují asi 50 % výnosu zpracovatelů;
- konopná vlákna (jako krátká lněná vlákna) odpovídají určité specifické poptávce, například tabákový průmysl žádá stálé složení dodávek papíru;
- dobře organizovaný papírenský průmysl: někteří zpracovatelé konopí uzavřeli s výrobcí papíru smlouvy o výhradním prodeji.

Růst výrobní kapacity konopných vláken je mírný a kryje potřebu hlavních výrobních jednotek (zejména ve Francii), které nyní plánují další investice, aby se přizpůsobily rozvoji nových trhů (technická vlákna). Současná výrobní kapacita konopných vláken činí 35 000 tun; v budoucnu by se mohla zvýšit až o 23 000 tun.

Hlavní kapacita potěrání konopných stonků se z valné části nachází v deseti lokalitách ve Francii, Spojeném království, v Německu a Nizozemsku. Kapacita potěrání v zemích EU-15 činila v roce 2004/05 celkem asi 107 000 tun stonků.

1.3. Závěry z vývoje odvětví

Téměř 90 % celkového obrátu ve výši 216,5 milionů EUR u lněných a konopných vláken v roce 2003 pocházelo z odbytu „textilu“. „Speciální a technický papír“ představoval 8 %, „kompozitní materiály“ 4 % a „netkané materiály“ 1 %.

1. Textil: od doby reformy významně vzrostl odbyt textilu, stejně jako poptávka z Číny.

Podpora pro zpracování má menší účinky na navazující evropský textilní průmysl (přádelnictví a vývozy). Má hlavní přínos na počátku zemědělského výrobního řetězce: podpora zachovává hrubou marži na hektar a to zajišťuje přitažlivost lněných a konopných plodin.

2. Papír: trh se speciálním a technickým papírem je významným odbytem pro evropská konopná vlákna a nijak zanedbatelným odbytem pro krátká lněná vlákna.

Stojí za zmínku, že na rozdíl od dlouhých lněných vláken, která zásobují hlavně odvětví mimo Evropské unie, výroba konopných a krátkých lněných vláken podporuje evropský průmysl, který se často nachází v blízkosti oblastí výroby těchto vláken.

3. Kompozitní materiály: tento odbyt, třebaže omezené hodnoty a objemu, vykazuje od roku 2000 velký růst, zejména co se týče krátkých lněných vláken. Je důležité poznamenat, že podpora pro zpracování nezanedbatelně přispěla k novému využití podpořením výdajů na výzkum a vývoj a rozvoj obchodu. Zrušení současného režimu podpor by za současných okolností mohlo ohrozit samotnou existenci tohoto odbytu.
4. Netkané materiály: jedná se o podružný odbyt konopných a krátkých lněných vláken. Hlavním trhem je výroba izolačních panelů. Jeho růst je omezen, protože výrobky založené na přírodních vláknech jsou dražší a mají nižší technickou kvalitu než konkurující vlákna.

Podpora pro zpracování dlouhých vláken spolu s příznivou situací na trhu vyvolanou poptávkou z Číny přispěla k pozoruhodnému rozmachu produkce lnu. Tento růst je spojen s rozvojem výrobní kapacity stávajících podniků a podpora umožnila určité investování do zařízení, výzkumu a propagace.

Co se týče konopí, kladné účinky podpory na finanční bilanci podniků umožnily zvýšit kupní cenu konopných stonků a investovat do výzkumu a vývoje a nových možností odbytu. Podpora vedla také ke stabilizaci (nebo malému zlepšení) dodávek navazujícím odvětvím jak pro odbyt papíru, tak i pro nové odbytové možnosti (podpora představuje stabilizační faktor, který odvětvím zajišťuje trvalé dodávky).

2. POSOUZENÍ PODPORY PRO ZPRACOVÁNÍ

Dostupné informace o výsledcích reformy z roku 2000 v členských státech EU-15 jsou omezeny skutečností, že zpracování stonků na vlákna trvá 22 měsíců a že konečné údaje lze získat až po více než dvou letech po zahájení příslušného hospodářského roku. Kromě toho nelze považovat rok 2001/02 za reprezentativní hospodářský rok, protože produkce byla vážně postižena nepříznivými povětrnostními podmínkami.

Některé nové členské státy dosud neobdržely podporu pro zpracování. Zpracovatelé v těchto zemích však investují, aby přizpůsobili svá zařízení právním předpisům Evropské unie.

Za těchto okolností lze vyvodit jen omezené závěry o účinnosti režimu podpor pro zpracování. Je obtížné posoudit, zda podpora pro krátká vlákna a doplňková podpora na hektar lnu by měla nebo neměla být prodloužena i po hospodářském roce 2005/06. Určité závěry však lze vyvodit na základě dostupných údajů a informací od provozovatelů.

2.1. Význam podpory pro navazující odvětví

Podpora pro zpracování umožnila vývoj odvětví vláken a vedla ke stabilizaci hlavních možností odbytu.

Co se týče **lnu**, možnosti odbytů dlouhých vláken významně vzrostly v období 2001–2004. Tento trend by se však mohl změnit, pokud by došlo k poklesu poptávky z Číny a/nebo cen, k nepříznivému směnnému kurzu atd. Za současné příznivé situace je obtížné odhadnout vlastní funkci podpory, protože trh je velmi výnosný.

V případě **konopí** je hlavním odbytem speciální papír. Nové technické využití (kompozitní materiály) dosud nedosáhlo fáze vývoje ve velkém měřítku. Zrušení podpory za současných okolností by mohlo ohrozit další vývoj tohoto odbytů. Rovněž jiné odbytové možnosti, jako izolační panely, se nerozvinuly podle původních očekávání kvůli jejich méně konkurenčním cenám v porovnání s konkurujícími vlákny, jako je skelné vlákno a další syntetická vlákna.

2.2. Podpora pro krátká vlákna

Realizace současné společné organizace trhu by znamenala zánik podpory pro zpracování krátkých vláken od hospodářského roku 2006/07.

V případě **krátkých lněných vláken** nelze účinek podpory pro zpracování specifikovat, protože téměř všechny vyrobené objemy představují druhotné produkty potírání dlouhých vláken a plocha půdy pro pěstování lnu určená konkrétně pro výrobu krátkých vláken zůstává marginální.

Pro **producenty konopí** by zrušení podpory znamenalo poměrné snížení cen. V takovém případě by se marže pro producenty konopí významně omezila a byla by mnohem nižší než marže při pěstování jiných alternativních plodin na orné půdě. Je třeba vzít na vědomí, že pěstování konopí je pracovně náročnější než pěstování jiných polních plodin. Očekávalo by se významné snížení pěstební plochy konopí a následný pokles dodávek konopných stonků primárnímu zpracovatelskému průmyslu.

Níže uvedená tabulka porovnává marži na hektar u různých plodin ve Francii a v Německu a znázorňuje ztrátu konkurenceschopnosti pěstování konopí bez převodu odhadovaných 80 % podpory pro zpracování pro zemědělce:

	Francie			Německo		
	Konopí	Pšenice	Řepkové semeno	Konopí	Ječmen	Kukuřice
Marže (EUR/ha)	554	442	490	486	553	499
Průměrný výnos (t/ha vláken)	1,95	–	–	1,67	–	–
Převedená podpora (EUR) – 80 %	140	–	–	120	–	–
Marže bez podpory (EUR/ha)	414	442	490	366	553	499

Pozn.: Údaje jsou orientační a vzhledem k různým metodám výpočtu nedovolují přímé srovnání mezi zeměmi.

Ekonomický účinek zrušení podpory pro odvětví krátkých lněných vláken by se zmínil předpokládaným zvýšením podpory pro dlouhá vlákna. Snížením příjmů by byly přímo postiženy pouze specializované zpracovatelské jednotky, které tvoří zanedbatelnou součást odvětví.

Zrušení podpory v případě konopí by mohlo naproti tomu ovlivnit finanční bilanci zpracovatelů, u nichž podpora tvoří důležitou součást jejich čistého zisku. Mohlo by být ohroženo přežití zpracovatelů, kteří se zaměřují výlučně na vlákna určená pro nové technické

využití, zatímco „smíšené“ jednotky na výrobu vláken pro speciální papír a nové odbyty by se vrátily ke své tradiční činnosti (papírenský průmysl). Navíc by mohl být střednědobě ohrožen tradiční odbyt (papír) levnějšími náhradními výrobky nebo přemístěním výroby.

Proto lze doporučit prodloužení podpory pro výrobu krátkých lněných vláken a konopných vláken na další dva hospodářské roky s cílem umožnit odvětví konsolidovat nové trhy pro tato vlákna. Toto prodloužení kromě toho poskytne více času na řádné posouzení fungování společné organizace trhu v nových členských státech.

2.3. Doplnková podpora

Zruší-li se podpora ve výši 120 EUR na hektar pro regiony v Nizozemsku a v Belgii, bude hrubá marže u lnu nižší než u pšenice a ječmene. Protože je pracovní zatížení u této plodiny větší než u obilovin, nebude tato plodina již konkurenceschopná a lze očekávat velké snížení pěstební plochy v regionu polderů.

Podobné srovnání pro oblasti ve Francii a v Belgii oprávněné pro podporu ve výši 50 EUR na hektar nesměruje ke stejnému závěru. Zrušení doplňkové podpory spíše nebude mít tak dramatický účinek na úroveň příjmů producentů. Existuje však určitá nejistota ohledně budoucnosti produkce – zejména v letech, kdy panují špatné povětrnostní podmínky.

Je důležité vzít na vědomí velké roční rozdíly v příjmech ze lnu na rozdíl od většiny ostatních plodin. Podpora umožnila zmírnit účinky přesídlení do jiných regionů, kde jsou nižší ceny půdy a vhodnější zemědělské struktury.

Ekonomické analýzy ukazují, že podpora ve výši 120 EUR na hektar lnu produkovaného v Nizozemsku a v belgických polderech je užitečná pro to, aby se tam zachovala nebo dokonce mírně zvyšovala pěstební plocha lnu. Tyto studie však nestanoví, jaká úroveň podpory pro tyto oblasti by byla vhodná. Navrhuje se zachovat současnou úroveň podpory na období dvou let.

2.4. Procentní sazba nečistot

Co se týče procentní sazby nečistot, pochází toto opatření z druhé poloviny devadesátých let, to znamená z období vyznačujícího se větší spekulativností. Cílem bylo zavést povinnost přikročit k nákladnému čištění vláken a tím odvrátit výrobu vláken velmi nízké jakosti, která ani nebyla určena na trh.

V krátkých vláknech pro papír je však ve skutečnosti nutná vysoká sazba nečistot pro další zpracovávání. Náklady na čištění jsou tak vysoké, že se rovnají dani z přidané hodnoty výrobků nebo ji dokonce překračují.

V případě textilního průmyslu se vyžaduje nízká procentní sazba nečistot. Protože jsou ale prodejní ceny vyšší, mají zpracovatelé zájem na čištění vláken.

U technických vláken je pro určité odbyty vyžadována nízká procentní sazba nečistot.

Většina členských států se proto od nejvyšší procentní sazby nečistot obvykle odchyluje. Podle režimu je nutné vypočítat snížení podpory založené na procentní sazbě nečistot, což způsobuje administrativní zatížení, ale je jediným způsobem zaručení spravedlivého rozdělení podpory.

Protože se odbytové možnosti pro krátká vlákna rozvíjejí a nejsou ještě moc stabilní, lze doporučit prodloužení současných ustanovení, včetně snížení podpory úměrně k procentní sazbě nečistot.

3. SHRUTÍ A ZÁVĚRY

Tato zpráva byla vypracována jako odpověď na žádost Rady o posouzení účinků podpory pro zpracování lněného a konopného stonku na vlákno zavedené pro toto odvětví poslední reformou společné organizace trhu, která vstoupila v platnost dne 1. července 2001.

S ohledem na provedenou analýzu by mělo být navrženo prodloužení stávajícího režimu podpor na určité období. To by poskytlo čas pro získání více zkušeností, které jsou zapotřebí obzvláště v případě nových členských států. Podpora pro krátká vlákna a doplňková podpora pro pěstování lnu v určitých tradičních oblastech pěstování by proto měla být za současných podmínek prodloužena.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Ustanovení čl. 15 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1673/2000 o společné organizaci trhu se lnem a konopím pěstovanými na vlákno stanoví, že:

„V roce 2005 předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o podpoře pro zpracování, k níž případně přiloží návrhy.

Zpráva obsahuje hodnocení dopadu podpory pro zpracování, a to zejména na:

- postavení producentů, pokud jde o pěstební plochy a ceny, které jim byly zaplacený,*
- trendy trhu s přadnými vlákny a vývoj nových výrobků,*
- zpracovatelský průmysl.*

S ohledem na alternativní produkci zpráva naznačí, zda může průmysl podle stanovených usměrnění řádně fungovat. Dále se bude zabývat otázkou, zda podpora pro zpracování krátkých lněných vláken a konopných vláken a doplňková podpora pro len podle článku 4 budou moci být poskytovány i po hospodářském roce 2005/2006.“

Celkové posouzení stávající organizace odvětví lnu a konopí³ vyznívá pozitivně a vyplývá z něj závěr, že stávající organizace společného trhu funguje dobře. Nejdůležitějším důsledkem zavedení podpory pro zpracování vláken je zabránění spekulativnímu pěstování. Reforma provedená v roce 2000 vedla k značnému snížení nákladů ve Společenství a stabilizaci rozpočtu přibližně na 20 milionů EUR. Výsledkem reformy byl navíc nárůst počtu hospodářsky životaschopných odbytišť a obecně zajištěný – a v některých případech i vyšší – příjem producentů za dotyčné období.

Podpora pro zpracování posílila produkci lněných a konopných vláken v EU, materiálů, které mají pozitivní dopad na životní prostředí (zachování biologické rozmanitosti). Podpora pro zpracování v rámci společné organizace trhu kromě toho pomohla zachovat a vytvořit pracovní místa v tradičních pěstitelských oblastech a jiných oblastech a podpořit investice do výzkumu a vývoje zaměřeného na zlepšování zpracovatelských metod a vývoj nových výrobků obsahujících rostlinná vlákna.

Je obtížné hodnotit celkový dopad reformy z roku 2000 a přesnou úlohu, kterou v produkci 15 členských států EU hrála podpora pro zpracování. Pouze čísla za hospodářské roky 2002/03 a 2003/04 jsou konečná a mohou být brána jako reprezentativní, protože sklizeň v roce 2001/02 byla značně ovlivněna nepříznivými povětrnostními podmínkami.

Z nových členských států, které přistoupily k Evropské unii dne 1. května 2004, je šest producentů lněných vláken a tři jsou producenty konopných vláken. Údaje, které jsou v současné době k dispozici, neumožňují podrobný rozbor trendů produkce a provádění režimu v uvedených nových členských státech.

Za těchto okolností se navrhuje dvouleté prodloužení režimu platného během hospodářského roku 2005/06. Do hospodářského roku 2007/08 by proto zůstala podpora pro dlouhá lněná vlákna na současné úrovni 160 EUR na tunu a podpora pro krátká lněná a konopná vlákna by

³ Viz hodnotící zpráva vypracovaná v říjnu 2005: „Evaluation de l'organisation commune de marché dans le secteur du lin et du chanvre“. http://europa.eu.int/comm/agriculture/eval/index_fr.htm.

zůstala na 90 EUR na tunu. Pokud jde o národní zaručená množství, nadále by platily současné úrovně.

Pokud jde o maximální množství nečistot a pazdeří, měl by být vzhledem k tomu, že většina členských států využívá výjimky ze 7,5% limitu a že někteří koncoví uživatelé vyžadují vyšší míru nečistot, zachován současný režim, aby členské státy mohly poskytovat podporu pro krátká lněná vlákna obsahující maximálně 15 % nečistot a pazdeří a pro konopná vlákna obsahující maximálně 25 % nečistot a pazdeří.

Doplňková podpora poskytovaná prvním zpracovatelům dlouhých lněných vláken v některých tradičních pěstitelských oblastech Nizozemska, Belgie a Francie by zůstala beze změny, tj. podpora ve výši 120 EUR na hektar v zóně I a 50 EUR na hektar v zóně II podle nařízení (ES) č. 1673/2000.

Toto rozšíření stávajícího režimu podpory umožní hlubší rozbor založený na zkušenostech získaných v mezidobí a rovněž ponechá dostatečný časový prostor pro dokončení celkového posouzení dopadu, aby bylo možno zhodnotit případné zjednodušení tohoto režimu podpory prostřednictvím jeho zařazení do obecného rámce nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce.

Při příležitosti revize režimu pro len a konopí pěstované na vlákno by bylo vhodné změnit nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, aby bylo možno pěstovat konopí i k jinému využití než jen na výrobu vláken.

Podle článku 52 výše uvedeného nařízení existuje nárok na podporu v režimu jednotné platby pro plochy, na nichž je pěstováno konopí, pokud je obsah tetrahydrokannabinolu (THC) v použitých odrůdách nejvýše 0,2 % a hrubá produkce je určena pro zpracování na textilní vlákna. Druhá podmínka, která vyplývá z předchozí souvislosti mezi režimem plodin na orné půdě a podporou pro odvětví vláken, již není v režimu jednotné platby nezbytná a kromě toho tato podmínka zakazuje de facto využití konopí v jiných odvětvích, např. pro účely energetiky.

Návrh

NAŘÍZENÍ RADY

kterým se mění nařízení (ES) č. 1673/2000, pokud jde o podporu pro zpracování lnu a konopí pěstovaných na vlákno, a nařízení (ES) č. 1782/2003, pokud jde o konopí, které může využívat režim jednotné platby

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 37 odst. 2 třetí pododstavec této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu⁴,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Ustanovení čl. 15 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1673/2000 ze dne 27. července 2000 o společné organizaci trhu se lnem a konopím pěstovanými na vlákno⁵ stanoví, že Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu o podpoře pro zpracování, k níž případně přiloží návrhy. Na základě této zprávy je vhodné, aby současný režim zůstal v platnosti až do hospodářského roku 2007/08 včetně.
- (2) Podpora pro zpracování krátkých lněných vláken a konopných vláken obsahujících nejvýše 7,5 % nečistot a pazdeří se použije do hospodářského roku 2005/06. Vzhledem k příznivým trendům na trhu s tímto druhem vlákna v současném režimu podpory a s cílem přispět ke konsolidaci inovovaných výrobků a k jejich odbytu na trhu by se však tato podpora měla prodloužit do konce hospodářského roku 2007/08.
- (3) Nařízení (ES) č. 1673/2000 stanoví zvyšování podpory pro zpracování dlouhých lněných vláken od hospodářského roku 2006/07. Protože podpora pro zpracování krátkých vláken zůstává zachována do hospodářského roku 2007/08, měla by být podpora pro zpracování dlouhých lněných vláken omezena na současnou úroveň až do hospodářského roku 2007/08.
- (4) Poskytuje se podpora na vlákna obsahující nejvýše 7,5 % nečistot a pazdeří s cílem podpořit výrobu krátkých lněných vláken a konopných vláken dobré jakosti. Členské státy se však mohou od tohoto limitu odchýlit a poskytovat podporu pro zpracování krátkých lněných vláken s procentní sazbou nečistot a pazdeří v rozmezí od 7,5 % do 15 % a konopných vláken s procentní sazbou nečistot a pazdeří v rozmezí od 7,5 % do 25 %. Protože je to možné pouze do hospodářského roku 2005/06, je třeba umožnit

⁴ Úř. věst. C ..., ..., s. ...

⁵ Úř. věst. L 193, 29.7.2000, s. 16. Nařízení naposledy pozměněné nařízením (ES) č. 393/2004 (Úř. věst. L 65, 3.3.2004, s. 4).

členským státům odchýlit se od tohoto limitu ještě po dobu dvou dalších hospodářských roků.

- (5) Za účelem zajištění přiměřené úrovně příslušných produkcí v každém členském státě je nezbytné prodloužit dobu použití národních zaručených množství.
- (6) Pokračování tradiční produkce lnu v určitých oblastech Nizozemska, Belgie a Francie napomáhá doplňková podpora. Aby bylo i nadále umožněno postupné přizpůsobování zemědělských struktur novým tržním podmínkám, je třeba prodloužit poskytování této přechodné podpory do hospodářského roku 2007/08.
- (7) Komise by měla Evropskému parlamentu a Radě předložit v dostatečném časovém předstihu před počátkem hospodářského roku 2008/09 zprávu, aby bylo možno posoudit, zda je třeba současný režim upravit nebo zda by měl pokračovat.
- (8) Nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 ze dne 29. září 2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce a kterým se mění nařízení (EHS) č. 2019/93, (ES) č. 1452/2001, (ES) č. 1453/2001, (ES) č. 1454/2001, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 1251/1999, (ES) č. 1254/1999, (ES) č. 1673/2000, (EHS) č. 2358/71 a (ES) č. 2529/2001⁶, stanoví, že podporu v režimu jednotné platby podle hlavy III uvedeného nařízení lze poskytnout pouze na konopí pěstované na vlákno. Je vhodné poskytovat tuto podporu i na pěstování konopí pro využití v jiných odvětvích.
- (9) Nařízení (ES) č. 1673/2000 a (ES) č. 1782/2003 by tedy měla být odpovídajícím způsobem změněna,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Nařízení (ES) č. 1673/2000 se mění takto:

- 1) V článku 2 se odstavec 3 nahrazuje tímto:
„3. Výše podpory pro zpracování se na jednu tunu vláken stanoví takto:
 - a) pro dlouhá lněná vlákna:
 - 100 EUR pro hospodářský rok 2001/02,
 - 160 EUR pro hospodářské roky 2002/03 až 2007/08,
 - 200 EUR od hospodářského roku 2008/2009;
 - b) pro krátká lněná vlákna a konopná vlákna obsahující nejvýše 7,5 % nečistot a pazdeří: 90 EUR pro hospodářské roky 2001/02 až 2007/08.

⁶ Úř. věst. L 270, 21.10.2003, s. 1. Nařízení naposledy poměněné nařízením Komise (ES) č. 2183/2005 (Úř. věst. L 347, 30.12.2005, s. 56).

Pro hospodářské roky 2001/02 až 2007/08 mohou členské státy s ohledem na tradiční možnosti odbytu rozhodnout o poskytnutí podpory také pro:

- krátká lněná vlákna s procentní sazbou nečistot a pazdeří v rozmezí od 7,5 % do 15 %,
- konopná vlákna s procentní sazbou nečistot a pazdeří v rozmezí od 7,5 % do 25 %.

V případech uvedených ve druhém pododstavci poskytnou členské státy podporu pro množství, které se při základu 7,5 % nečistot a pazdeří maximálně rovná vyprodukovanému množství.“

- 2) V ustanovení čl. 3 odst. 2 se druhý pododstavec nahrazuje tímto:

„Národní zaručená množství pro krátká lněná vlákna a konopná vlákna se přestávají používat od hospodářského roku 2008/09.“

- 3) V článku 4 prvním odstavci se rok „2005/06“ nahrazuje rokem „2007/08“.

- 4) Článek 12 se zrušuje.

- 5) V článku 15 se vkládá nový odstavec, který zní:

„3. Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu, k níž případně přiloží návrhy, a to v dostatečném časovém předstihu, aby bylo možné provést navrhovaná opatření během hospodářského roku 2008/09.

Zpráva posoudí dopad podpory pro zpracování na producenty, zpracovatelský průmysl a trh s textilními vlákny. Prověří možnost prodloužit poskytování podpory pro zpracování krátkých lněných vláken a konopných vláken a doplňkové podpory po hospodářském roce 2007/08 a rovněž možnost integrace tohoto režimu podpory do obecného rámce podpory pro zemědělce v rámci společné zemědělské politiky stanoveného nařízením (ES) č. 1782/2003.“

Článek 2

V nařízení (ES) č. 1782/2003 se článek 52 nahrazuje tímto:

„Článek 52 Produkce konopí

1. V případě produkce konopí je obsah tetrahydrokannabinolu v použitých odrůdách nejvýše 0,2 %. Členské státy zřídí systém umožňující ověřit obsah tetrahydrokannabinolu v plodinách pěstovaných nejméně na 30 % ploch konopí. Pokud však členský stát zavede systém předběžného schválení pro uvedené pěstování, činí minimum 20 %.
2. V souladu s postupem podle čl. 144 odst. 2 je poskytnutí platby závislé na použití certifikovaných osiv určitých odrůd.“

Článek 3

Toto nařízení vstupuje v platnost sedmým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda*

FINANČNÍ VÝKAZ			
1. ROZPOČTOVÉ ZÁHLAVÍ: 05 02 07 01		POLOŽKY: 24 milionů EUR	
2. NÁZEV: Změna nařízení (ES) č. 1673/2000 – Podpora pro zpracování dlouhých a krátkých lněných a konopných vláken			
3. PRÁVNÍ ZÁKLAD: Článek 37 Smlouvy			
4. CÍLE: Prodloužení platného režimu o dva roky			
5. FINANČNÍ DOPADY	OBDOBÍ 12 MĚSÍCŮ (v milionech EUR)	BĚŽNÝ FINANČNÍ ROK 2006 (v milionech EUR)	NÁSLEDUJÍCÍ FINANČNÍ ROK 2007 (v milionech EUR)
5.0 VÝDAJE FINANCOVANÉ Z – ROZPOČTU ES (NÁHRADY/INTERVENCE) – VNITROSTÁTNÍCH ORGÁNŮ – JINÝCH SUBJEKTŮ	4,84	0	2,9
5.1 PŘÍJMY – VLASTNÍ ZDROJE ES (DÁVKY/CLA) – VNITROSTÁTNÍ	–	–	–
5.0.1 ODHADOVANÉ VÝDAJE	2008	2009	
5.1.1 ODHADOVANÉ PŘÍJMY	4,84 milionů EUR	1,94 milionů EUR	
5.2 METODA VÝPOČTU: Celkové výdaje na tuto položku v roce 2005: 20,045 milionů EUR Celkové výdaje na tuto položku v roce 2004: 17,893 milionů EUR Výdaje – současný režim <u>Hospodářský rok 2002/03:</u> 18,8 milionů EUR rozdělených takto: Dlouhá lněná vlákna: 100 000 tun x 160 EUR = 16 milionů EUR Krátká lněná vlákna / konopí: 14 444 tun x 90 EUR = 1,3 milionů EUR Doplňková podpora: 1,5 milionů EUR <u>Hospodářský rok 2003/04:</u> 20,19 milionů EUR Dlouhá lněná vlákna: 101 125 t x 160 EUR = 16,18 milionů EUR Krátká lněná vlákna / konopí: 21 767 tun x 90 EUR = 1,959 milionů EUR Doplňková podpora: 2 miliony EUR. Odhady			
	Maximální zaručené množství	Podpora v milionech EUR	
Dlouhá lněná vlákna	80.823 x 200 =	16,16	102.124 x 160 = 16,34
Krátká lněná vlákna/konopí		0	29.600 x 90 = 2,66
Doplňková podpora		0	2
Celkem		16,16	Total 21,00 4,84
6.0 MŮŽE BÝT PROJEKT FINANCOVÁN Z POLOŽEK ZAČLENĚNÝCH V PŘÍSLUŠNÉ KAPITOLE STÁVAJÍCÍHO ROZPOČTU? ANO NE			
6.1 MŮŽE BÝT PROJEKT FINANCOVÁN PŘEVODEM MEZI KAPITOLAMI STÁVAJÍCÍHO ROZPOČTU? ANO NE			
6.2 BUDE POTŘEBA DODATEČNÝ ROZPOČET? ANO NE			
6.3 BUDE POTŘEBA ZAČLENIT POLOŽKY DO BUDOUCÍCH ROZPOČTŮ? ANO NE			
POZNÁMKY: Pokud bude pokračovat současný trend, činí předpokládaný dopad 4,84 milionu EUR. Pokud však bude dosaženo maximálního zaručeného množství dlouhých a krátkých vláken, činil by dopad 11,94 milionu EUR a celkové výdaje by činily 28,10 milionu EUR.			